

บทคัดย่อประวัติศาสตร์การเมืองรัสเซียสมัยใหม่ (โรมานอฟถึงเบรซเนฟ)

ข้อเขียนเรื่องประวัติศาสตร์การเมืองรัสเซียสมัยใหม่ในตอนแรกนี้เริ่มเป็นการสรุปวิวัฒนาการทางการเมืองของรัสเซียตั้งแต่ยุคราชวงศ์โรมานอฟจนถึงสิ้นสุดยุคที่เลโอนิด เบรซเนฟ (Leonid Brezhnev) ดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์แห่งสหภาพโซเวียต ในต้นทศวรรษที่ 1980 งานเขียนชิ้นนี้เริ่มต้นด้วยการอธิบายพื้นฐานด้านภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ และลักษณะประชากร ในดินแดนอันกว้างใหญ่ไพศาลที่เป็นประเทศสหพันธรัฐรัสเซียในปัจจุบัน ดินแดนรัสเซียนั้นกว้างใหญ่ไพศาลแต่โดยรวมแล้วขาดความอุดมสมบูรณ์ของแร่ธาตุซึ่งจำเป็นต่อการเกษตรกรรม ภูมิอากาศก็ไม่เอื้อต่อการเพาะปลูก มีฝนแล้งสลับน้ำท่วมบ่อยครั้ง และมีฤดูหนาวที่หนาวเย็นมาก ลักษณะต่างๆ เหล่านี้ทำให้ประชาชนชาวรัสเซียซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนมากต้องมีชีวิตอยู่อย่างยากลำบาก และต้องคอยแสวงหาความคุ้มครองจากผู้มีอำนาจ ในท้องถิ่นที่เชื่อถือได้ว่าจะสามารถให้ความปกป้องคุ้มครองแก่พวกเขาได้ในยามที่เกิดวิกฤตการณ์ทางธรรมชาติซึ่งสร้างความเสียหายให้แก่พืชผล หรือยามข้าวยากหมากแพงที่โจรผู้ร้ายซุกซุน หรือเกิดสงครามกับท้องถิ่นใกล้เคียง ทั้งหมดนี้คือที่มาตามธรรมชาติของระบบศักดินารัสเซีย ซึ่งชนชั้นเจ้าขุนมูลนายเป็นผู้ถือครองที่ดินทำกินส่วนมาก และได้ใช้ประโยชน์จากแรงงานและผลผลิตของชนชั้นไพร่ตืดที่ดิน แลกเปลี่ยนกับการประกันความมั่นคงทางการเมืองและเศรษฐกิจเพื่อให้ไพร่ซึ่งโดยมากเป็นชาวนาสามารถมีชีวิตอยู่ได้ในยามที่เกิดวิกฤตการณ์ต่างๆ

สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของรัสเซียเริ่มเปลี่ยนไปอย่างหน้ามือเป็นหลังมือเมื่อเข้าสู่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม แม้ดินแดนรัสเซียจะไม่เอื้อต่อการทำการเกษตร แต่กลับมีทรัพยากรที่จำเป็นต่อการปฏิวัติอุตสาหกรรมอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ ทั้งถ่านหิน น้ำมันปิโตรเลียม และโลหะต่างๆ ทำให้การอุตสาหกรรมพัฒนาไปอย่างรวดเร็วและกลุ่มชนชั้นกรรมาชีพเพิ่มมากขึ้นจนกลายมาเป็นกำลังทางการเมืองที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่งในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ถึงต้นศตวรรษที่ 20 กลุ่มผู้นำทางการเมืองสูงสุดของรัสเซียยุคศักดินาคือ ราชวงศ์โรมานอฟ นั้นไม่สามารถทำการปฏิรูปประเทศทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันตรงที่ ทำให้ต้องถูกโค่นลงจากอำนาจจากการปฏิวัติของกลุ่มสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ที่เรียกตัวเองว่า บอลเชวิค (Bolsheviks) ในปี 1917

ฝ่ายบอลเชวิคสามารถเอาชนะสงครามกลางเมืองที่เกิดขึ้นหลังการปฏิวัติและสถาปนาประเทศสหภาพโซเวียต (Union of Soviet Socialist Republics – USSR) ได้สำเร็จในปี 1922 โดยมี วลาดีเมียร์ เลนิน (Vladimir Lenin) เป็นผู้นำทั้งทางการเมืองและปรัชญาสังคมนิยมซึ่งกลายมาเป็นแนวทางใหม่ในการดำเนินนโยบายทุกด้านของรัสเซียในยุคหลังราชวงศ์โรมานอฟ หลังจากที่เลนินเสียชีวิตในปี 1924 สหภาพโซเวียตเคลื่อนเข้าสู่ยุคที่มีสตาลินเป็นผู้นำ โจเซฟ สตาลิน (Joseph Stalin) ยึดนโยบายชาตินิยมคอมมิวนิสต์ในการปกครองประเทศและสร้างความมั่นคงเป็นปีกแผ่นทางการเมืองให้แก่สหภาพโซเวียตเป็นอย่างยิ่ง หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สหภาพโซเวียตเป็นหนึ่งในประเทศผู้ชนะสงครามและกลายมาเป็น 1 ใน 2 อภิมหาอำนาจของโลกในยุคสงครามเย็น

สตาลิน ได้เป็นผู้นำสูงสุดของกลุ่มประเทศสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ และทำสงครามตัวแทนกับสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้นำกลุ่มประเทศเสรีนิยมประชาธิปไตยตั้งแต่สิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิตในปี 1953 หลังจากนั้น นิกิตา ครุสเชฟ (Nikita Krushchev) ได้ก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำสูงสุดของสหภาพโซเวียต ครุสเชฟดำเนินนโยบายต่อต้านนโยบายของสตาลินหลายประการ และดำเนินนโยบายต่างประเทศตามแนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ (Peaceful Co-Existence) กับสหรัฐอเมริกาในสงครามเย็น ครุสเชฟถูกโค่นลงจากอำนาจโดยการยึดอำนาจภายในพรรคเมื่อปี 1964 หลังจากนั้นผู้นำการยึดอำนาจดังกล่าวคือ เลโอนิด เบรสเนฟ (Leonid Brezhnev) ได้ขึ้นดำรงตำแหน่งผู้นำสูงสุดของสหภาพโซเวียตแทนครุสเชฟ เบรสเนฟเป็นผู้นำสหภาพโซเวียตที่ดำรงตำแหน่งยาวนานเป็นอันดับ 2 รองจากสตาลิน ยุคของเบรสเนฟเป็นยุคที่เสถียรภาพของรัฐบาลโซเวียตและอิทธิพลของสหภาพโซเวียตบนเวทีการเมืองโลกขึ้นถึงขีดสุด แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นยุคที่มีการชะลอตัวทางเศรษฐกิจต่อเนื่องกันยาวนานมาก จนเป็นที่เรียกติดปากผู้ศึกษาเศรษฐกิจรัสเซียในยุคนี้ว่า “การชะลอตัวแบบเบรสเนฟ” (Brezhnev Stagnation) ซึ่งเป็นเหตุสำคัญที่นำไปสู่การปฏิรูประบบเศรษฐกิจและการเมืองครั้งสำคัญในยุคของผู้นำคนถัดมาคือ มิคฮาอิล กอร์บาชอฟ (Mikhail Gorbachev) นั่นเอง

Abstract

Politics and Government in Russia to the end of the Soviet Union

This study concerns the political history of modern Russia, from the final evolution of Russian politics in the period of the Romanov dynasty, through the era of Leonid Brezhnev's term as secretary general of the Soviet Communist Party, and ending early in the decade of the 1980's.

The work begins by explaining the geographic and demographic foundations of this vast nation. Russia has plentiful natural resources to support agriculture, but the climate is often hostile to agrarian pursuits. Droughts, flooding, and severe cold in winter made life very hard for Russian peasants, who were exploited by their feudal overlords and remained in a state of serfdom for longer than any other European peoples.

The economic, social and political context of Russian life changed drastically during the period of the Industrial Revolution. In places where land was not suitable for agriculture, there were plentiful resources such as coal, petroleum and various metals to fuel industry. Industrial development made Russia's proletariat or laboring class a force to be reckoned with politically. At the end of the 19th and in the early 20th century, the Romanov dynasty was unable to adjust to these profound changes. In 1917, they were overthrown by the socialist-communist Bolsheviks.

The Bolsheviks triumphed in the civil war which erupted in Russia after the revolution. They established the Union of Soviet Socialist Republics (USSR) in 1922 with Vladimir Lenin, politically and philosophically, a socialist, as the head. This was the new path that Russia would now follow. After the death of Lenin in 1924, the Soviet Union entered the era led by Joseph Stalin, who had a nationalist – communist policy which was internally rather than internationally oriented. Stalin consolidated the Soviet Union, especially after WWII. The Soviets were on the winning side in that conflict, and emerged as one of the two super-powers of the world in the Cold War era which followed.

Till his death in 1953, Stalin was the supreme leader of the socialist communist countries, engaging in proxy wars against the USA, which was now the leader of the liberal democratic countries. After the death of Stalin, Nikita Krushchev became the leader of the Soviet Union. Krushchev overturned many of Stalin's policies. His foreign policy vis-à-vis America was one of peaceful, albeit uneasy, co-existence. Deposed by a coup in 1964 as head of the communist party, Krushchev was replaced as leader of the USSR by Leonid Brezhnev.

Brezhnev's reign was the longest in the Soviet Union since Stalin. Under his leadership, the Soviet Union became more stable, and its influence in world politics reached a peak. At the same time, however, it was the beginning of a long period of economic decline, dubbed 'Brezhnev Stagnation' in Russia. Failure to overcome this inertia was a deciding factor behind the sweeping economic and political reforms undertaken by Mikhail Gorbachev, who was to be the last leader of the USSR.

.....

บทคัดย่อ

การเมืองการปกครองรัสเซียหลังสงครามเย็น

ยุคสงครามเย็นคือช่วงเวลาภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองที่ประเทศต่าง ๆ โลกแบ่งออกเป็น 2 ค่ายที่เป็นอริต่อกัน โดยมีมหาอำนาจ 2 ประเทศเป็นผู้นำคือสหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียต โดยที่ทั้งสองประเทศนี้มีความมั่งคั่งและแสนยานุภาพ โดยเฉพาะอาวุธนิวเคลียร์ที่ทัดเทียมกันในขณะที่มหาอำนาจอื่น ๆ ในสมัยก่อน อาทิ อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมันนี ญี่ปุ่น ฯลฯ นั้น ได้ลดฐานะเป็นมหาอำนาจชั้นสองไปโดยสิ้นเชิง

ลักษณะของยุคสงครามเย็นโดยทั่วไปนั้นคือความตึงเครียดในสถานการณ์ของโลกที่อยู่ภายใต้การคุกคามของสงครามนิวเคลียร์ที่มีานุภาพพอที่จะทำลายโลกที่สวิตโซให้กลับไปสู่ยุคมืดได้อีกครั้งหนึ่ง ความพยายามช่วงชิงเขตอิทธิพลและประเทศต่าง ๆ ให้เข้ามาอยู่ในค่ายทางการเมืองของตนระหว่างสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตทำให้เกิดสงครามตัวแทนขึ้นในแทบทุกทวีปตลอดเวลา จนกระทั่งประเทศสหภาพโซเวียตล่มสลายลงใน ค.ศ. 1991 จึงเป็นอันสิ้นสุดยุคของสงครามเย็น

การศึกษาวิจัยเรื่องการเมืองการปกครองรัสเซียหลังสงครามเย็นเป็นการพยายามที่จะสร้างองค์ความรู้ในเรื่องของประเทศสหพันธรัฐรัสเซียซึ่งเป็นประเทศที่สืบสิทธิของประเทศสหภาพโซเวียตเดิมว่ามีวิวัฒนาการ ในการเมืองการปกครองที่มีการสร้างระบอบการปกครองที่เป็นลูกผสมระหว่างระบอบประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาและระบอบกึ่งประธานาธิบดีของฝรั่งเศสซึ่งจัดเป็นระบอบการปกครองที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง มีหน้าที่ยังเป็นระบอบการปกครองที่มีชีวิตซึ่งยังคงวิวัฒนาการต่อไปอันเป็นสิ่งที่นักวิชาการจะต้องติดตามต่อไป
